

Közvetítői eljárás

A mediáció **konfliktuskezelő módszer**, amelyet a legkülönbébb vitás helyzetek megoldása érdekében lehet alkalmazni (pl. szomszédsági, családi, párkapcsolati, gazdasági viták).

A **mediáció**, vagy más néven közvetítői eljárás **legfontosabb jellemzője**, hogy:

- két vagy több fél vitájában
- a felek önkéntes beleegyezésével
- egy semleges harmadik fél (mediátor, közvetítő) jár közben.

A mediátor

- független és pártatlan
- segít tisztázni a konfliktus természetét,
- segít olyan megoldást találni, amely mindkét fél számára kielégítő.

A megegyezés feltételeiről és a megállapodás tartalmáról nem a közvetítő, hanem **a felek döntenek**.

Milyen esetekben lehet mediációt alkalmazni büntetőügyekben?

A mediációt 2007-től már a büntetőeljárásokban is lehet alkalmazni.

A Büntetőeljárásról szóló törvény (1998. évi XIX. tv.) 221/A. §-a szerint közvetítői eljárás alkalmazható bizonyos **személyelleni, közlekedési és vagyon** elleni bűncselekmény miatt indult büntetőeljárásban, ha a cselekmény **ötévi szabadságvesztésnél nem súlyosabban** büntetendő, és az elkövető a nyomozás során **beismerő vallomást** tett.

A mediáció több esetben kizárt, például, ha a bűncselekmény halált okozott, vagy ha az elkövető többszörös visszaeső.

Ki kezdeményezheti a közvetítői eljárást?

A közvetítői eljárást a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén mind az **elkövető**, illetve védője, mind a **sértett**, illetve **ügyvédje** önként kezdeményezheti. Az ügy közvetítői eljárásra utalásáról szóló **döntést minden esetben az ügyész vagy a bíró** hozza meg. Ezért a rendőrségen, vagy az eljárás ügyészi szakaszában szükséges **írásban** jelezni, ha valamelyik érintett az ügyben mediációt szeretne kérni.

Milyen a közvetítői eljárás menete?

A mediátor az ügy kézhezvétele után, telefonon vagy levélben felveszi a kapcsolatot a felekkel, tájékoztatja őket az eljárás céljáról, menetéről és a mediáció helyszínéről, időpontjáról.

A mediáción az ügy **sértettje és az elkövető egyszerre vesznek részt**. Az ülésre, ha szükségesnek látják, 2–2 segítőt (rokon, barát, ügyvéd) is magukkal hozhatnak a felek.

A mediáció során a mediátor segítségével minden félnek lehetősége van elmondani, hogy hogyan érintették a történetek, az elkövető **felelősséget** vállalhat tettéért, **bocsánatot kérhet**, és a felek megállapodhatnak a cselekménnyel okozott sérelem **jóvátételében**.

A mediátor a megállapodást a helyszínen írásba foglalja, és azt mindenki aláírja. A megállapodást megküldik az ügyben eljáró ügyésznek vagy bírónak. A mediáció során elhangzottakra – a megállapodásban foglaltak kivételével – titoktartási szabályok vonatkoznak.

A mediátor ellenőrzi a megállapodásban foglaltak teljesítését, és erről beszámol az ügyésznek vagy a bírónak.

A megállapodás sikeres teljesítése esetén a **büntetőeljárást** a cselekmény súlyossága szerint vagy **megszüntetik**, vagy a bíró a büntetés kiszabásánál korlátlan enyhítést alkalmazhat, tehát bármilyen enyhe büntetést alkalmazhat. Fontos, hogy ezek a következmények **csak a közvetítői eljárásban született megállapodások esetén** alkalmazhatóak.

Ha nem jött létre megállapodás, vagy azt a felek nem teljesítik, a büntetőeljárás a rendes menetében folytatódik tovább.

Kik a mediátorok?

A büntető ügyekben folytatott közvetítői eljárásban a megyei vagy fővárosi kormányhivatal igazságügyi szolgálatának e feladatra kiképzett munkatársai.

A közvetítői eljárás illeték- és díjmentes szolgáltatás.

Mi a mediáció előnye a hagyományos büntető eljáráshoz képest?

A súlyos bűncselekmények elkövetőjével szemben az államnak szigorúan kell eljárnia, a kevésbé súlyos bűncselekmények elkövetőivel szemben viszont alternatív megoldásokat célszerű keresni.

Ezek sorában új eszköz a mediáció, amely **gyorsabb, olcsóbb**, az eljárás szereplőinek a bírósági eljárásnál nagyobb szerepet adó, őket **egyenrangú félként** kezelő folyamat, és amelynek sikere esetén a sértett **jóvátételt** kap, a büntetőeljárás pedig befejeződhet.

2007 eleje óta országosan több mint 26.000 ügyben folyt közvetítői eljárás, Békés megyében 850 ügy érkezett ebben az időszakban és 750 ügy fejeződött be. A résztvevők nagyon elégedettek, mert:

- önként vehetnek részt a mediációs eljárásban,
- aktív részesei, alakítói a folyamatnak,
- a sértett gyorsabban és egyszerűbben juthat a neki megfelelő jóvátételhez,
- az elkövető szembesül tetteinek következményeivel, bocsánatot kérhet és saját vállalásának megfelelő jóvátételt nyújt,
- a sértett számára az elkövetővel való találkozás segít a bűncselekmény traumájának feldolgozásában, megszűnik, vagy csökken a félelemérzet,
- a sértett megismerheti a bűncselekmény elkövetésének okait, ez segíti az újabb áldozattá válás megelőzését
- az elkövető vagy elkerülheti az eljárás folytatását, és nem válik büntetett előéletűvé, vagy a kiszabandó büntetése korlátlanul enyhíthető
- a közvetítői eljárás átlagosan 3 hónapot vesz igénybe, és a büntetőeljárás a mediációt követő kb. 3 hónapon belül befejeződhet
- Békés megyében az eltelt években átlagosan az ügyek 80 %-ban megállapodás születik és a megállapodások 88 %-a teljesül.